

SKP Twentekanaal

Monitoringsrapport 2013

De Karper Sportvisserij Nederland regio Oost

Datum: 10 maart 2014

Auteur: Daaf Wolters

Voorwoord

Voor u ligt het monitoringsrapport 2013 van het SKP Twentekanaal. 2013 is een bewogen jaar geweest, met meer terugmeldingen dan het eerste jaar, grotere vissen en maar liefst twee uitzettingen.

In dit rapport wordt beoogd een beeld te geven van de resultaten tot nu toe, inclusief de kanttekeningen die er bij de harde cijfers geplaatst dienen te worden. Wat kunnen we leren van de gegevens uit terugmeldingen en welke conclusies kunnen we juist niet hard maken?

Het vangen van uitgezette vissen in natuurlijke omstandigheden valt moeilijk als exacte wetenschap te omschrijven. Desondanks geeft het zorgvuldig documenteren van uitgezette vissen in combinatie met terugmeldingen een beter beeld van de groei, ontwikkeling en overleving van een karperbestand dan met de gebruikelijke manieren van visserijkundig onderzoek mogelijk is. In dit rapport vindt u naast de cijfers over het aantal terugmeldingen opvallende weetjes, vermoedens en voorzichtige constatering.

Namens Dé Karper Sportvisserij Nederland regio Oost wens ik u veel leesplezier,

Daaf Wolters

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Uitzettingen in 2013	4
Uitzetting 2 maart 2013	4
Uitzetting 21 december 2013	6
Monitoring	7
Terugmeldingen	7
Unieke meldingen	8
Terugmeldpercentages en Groei	9
Beloningsysteem terugmeldingen	12
Bijzondere terugmeldingen	12
Migratie	14
Vooruitblik	16
Dankwoord	17
Sponsoren	18

Uitzettingen in 2013

Uitzetting 2 - 2 maart 2013

De tweede uitzetting van het SKP Twentekanaal stond oorspronkelijk gepland midden in de winter van 2012/2013. Uitzettingen worden doorgaans in de winter gepland. Een lagere watertemperatuur zorgt voor minder actieve vissen, waardoor ze minder zuurstof gebruiken, terwijl er in kouder water meer zuurstof opgelost kan worden. Daarnaast zullen de vissen doordat ze minder actief zijn minder stress ervaren en elkaar minder beschadigen, wat het overlevingspercentage ten goede kan komen. Het moet echter ook niet te koud zijn, bij vorst ontstaan bevroeringsrisico's voor de vissen tijdens transport en behandeling. Daarnaast worden leveringen aan diverse uitzettingen vaak gecombineerd in één transport, zodat het dichtvriezen van stilstaande wateren ook voor de uitzettingen op het TK een probleem is. Door aanhoudend koud weer in de nawinter van 2013 werd de uitzetting meerdere keren een paar dagen van tevoren uitgesteld, wat vooral voor de vrijwilligers die klaar stonden om bij de uitzetting te helpen erg vervelend was.

Op 2 maart was dan toch zo ver, enkele uren eerder dan gepland stond de vrachtwagen van Carpfarm bij het verzamelpunt in Lochem. Zodra er genoeg vrijwilligers aanwezig waren werden de vissen vanuit de vrachtwagen overgeladen in speciekuipen, om vervolgens stuk voor stuk gewogen, gemeten en gefotografeerd te worden. Deze operatie verliep zo mogelijk nog soepeler dan de eerste keer en binnen iets meer dan een uur was dan ook alle vis voor TK1 uitgezet en stonden de vissen voor TK2 en TK3 klaar om weggebracht te worden.

Een van de lessen getrokken uit het eerste jaar is dat er toch af en toe meldingen binnen komen waarbij alleen de rechterflank gefotografeerd was. Bij de eerste uitzetting is alleen de linkerflank van de vissen gefotografeerd, dus deze meldingen kunnen we in de meeste gevallen niks mee. Bij de eerste SKP's, gestart rond de eeuwwisseling, was het fotograferen van de linkerflank een afweging waarbij de kosten een grote rol speelden, destijds gebeurde dit nog niet digitaal, dus beide flanken fotograferen betekende een verdubbeling van de afdrukkosten. Inmiddels is dit argument achterhaald door digitale camera's en computers waar deze hoeveelheid data geen enkel probleem meer voor is. Om ook die paar meldingen per jaar met alleen de rechter flank ook te kunnen behandelen is besloten om vanaf de tweede uitzetting beide flanken te gaan fotograferen. In eerste instantie werd gekeken hoeveel tijd dit extra zou kosten zowel bij uitzetting als bij het verwerken van de foto's, toen dat geen probleem bleek is besloten van alle toekomstige uitzettingen beide flanken te fotograferen.

1. Beide flanken worden gefotografeerd

De vissen die Carpfarm leverde bleken aanzienlijk variabler beschubd dan de vissen die in het eerste jaar geleverd werden. Wat precies wel en niet een mooi beschubde vis is is niet definieerbaar en is ook een kwestie van persoonlijke voorkeur. Toch is geprobeerd om hier een percentage uit te laten rollen om verschillende lichtingen te kunnen vergelijken op basis van beschubbing. Waar de eerste lichting (geleverd door Peschkens) ongeveer 5% mooi beschubde vissen bevatte, komen we bij de levering van Carpfarm op ongeveer 25%. Kaal overheerst dus nog steeds, maar er zijn wel aanzienlijk meer krenten in de pap.

5

Er zijn deze dag in totaal 178 spiegelkarpers uitgezet, hiervan zwemmen er 131 op TK1, 26 op TK2 en 22 op TK3.

2. Meer krenten in de pap

Uitzetting 3 - 21 december 2013

Om problemen met langdurig uitstel door het weer dit jaar te voorkomen is besloten de derde uitzetting van het SKP eind december 2013 te doen. Ook deze uitzetting werd geleverd door Carpfarm.

De datum van de uitzetting werd pas een week voor de uitzetting bekend en viel gelijk met een open dag van een van onze sponsors en de eerste landelijke meeting van de BVK (Belangenvereniging Verantwoord Karperbeheer). Hierdoor waren enkele regiovertegenwoordigers en veel vrijwilligers al bezet en moest hetzelfde werk met minder mankracht gedaan worden. Om logistieke redenen werd besloten om het centrale fotopunt (waar de vissen voor TK1 ook worden uitgezet) tussen Delden en Goor, dicht bij de splitsing met de zijtak in te richten. Dit punt was goed bereikbaar voor iedereen en bovendien waren zo de vissen die naar TK2 en TK3 gebracht moesten worden sneller op hun plaats van bestemming.

Ondanks dat er minder vrijwilligers aanwezig waren verliep ook deze uitzetting soepel en zwommen na iets meer dan een uur alle vissen rond.

Dit keer liepen de geleverde formaten veel meer uiteen dan bij de vorige Carpfarm levering, de kleinste vis woog slechts 600 gram en de grootste vissen zaten al boven de 4kg. Beide kunnen gezien worden als ongewenste uitschieters, te kleine vissen zijn gevoelig voor predatie en te grote vissen betekent dat het totaal aantal vissen wat uitgezet kan worden lager uitvalt. Het percentage mooi beschubde vissen viel dit keer iets lager uit, namelijk rond de 19%.

Totaal zijn er deze dag 215 vissen uitgezet, waarvan 143 op TK1, 41 op TK2 en 31 op TK3

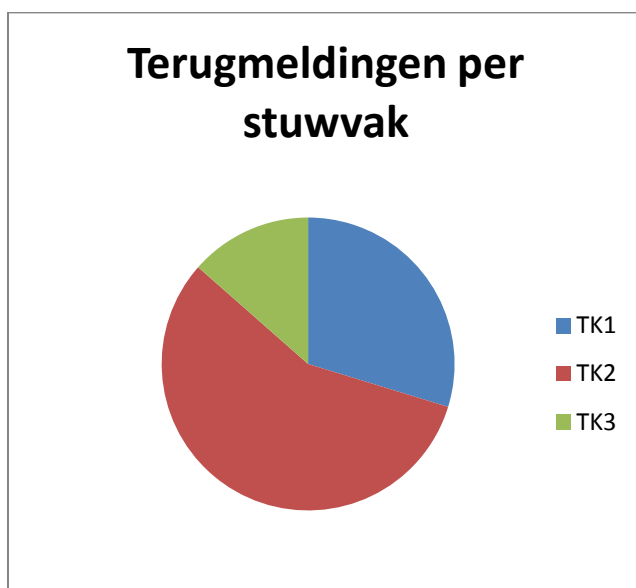
3. Sommige vissen waren eigenlijk te klein

Monitoring

Terugmeldingen

In 2012 zijn er in totaal 49 meldingen gedaan, een prima aantal voor het eerste jaar. In 2013 zijn er 74 projectspiegels teruggevonden in de database en zijn er enkele spiegels gemeld die niet van het SKP afkomstig waren of die (door te slechte kwaliteit van de gemelde foto's) niet te matchen waren.

De verdeling in nummers ziet er als volgt uit: TK1 22 meldingen, TK2 42 meldingen, TK3 10 meldingen. In onderstaande grafiek staat de verdeling van het aantal terugmeldingen weergegeven.

Opvallend is de dominantie van TK2. Dit valt onder meer te verklaren door de winterperiode. In de winter wordt al tientallen jaren druk gevisd in de haven van Hengelo en in die periode worden er dan ook veel SKP vissen gemeld. In de periode januari tot en met april werden er op TK2 maar liefst 17 meldingen gedaan, tegen 0 op TK3 en 1 op TK1. 2013 kende een erg koud voorjaar, waardoor vissers en vissen relatief lang in het iets warmere Hengelose havengebied bleven hangen en de vangsten op andere stukken maar moeizaam op gang kwamen. Een vergelijkbaar beeld is te zien in het najaar van 2013, waar de meldingen op TK1 hard terug liepen terwijl op TK2 wel projectspiegels gevangen werden.

Op TK3 bleven de terugmeldingen bijna het hele jaar achter, met slecht sporadische terugmeldingen door witvissers in de eerste 10 maanden van 2013. In de laatste maanden liet regio vertegenwoordiger Jochem Overdijk zien dat ze er toch echt zitten, door 5 projectspiegels in 2 maanden te melden.

Op TK1 zwemmen in absolute zin de meeste projectspiegels, echter wordt er verhoudingsgewijs minder gevisd dan op de andere stukken. Bovendien kende dit stuk een erg slecht voorjaar en een matig najaar. Van de 22 meldingen op dit stuk vielen er 20 in de

periode van mei tot eind augustus. In deze periode komen wel de meeste meldingen van TK1.

Unieke meldingen

In totaal komen de 74 meldingen uit 2013 voort uit 59 unieke vissen. 8 vissen zijn 2 keer gevangen, 2 vissen 3 keer en één vis 4 keer. Van de 11 vissen die meerdere keren gevangen zijn zwemmen er 10 op TK2 en één op TK1. Dit beeld komt overeen met het beeld wat het aantal meldingen per stuwvak geeft. Op TK2 is verhoudingsgewijs veel gevist en veel gemeld.

Op TK1 gaan de meeste vissen slechts een enkele keer in de fout voor ze weer voor langere tijd uit beeld verdwijnen. De enige vis die op TK1 twee keer gevangen is werd door dezelfde visser op dezelfde stek twee keer gevangen met een paar dagen ertussen!

Op TK3 werd geen enkele vis meerdere keren gemeld. Niet verwonderlijk gezien het geringe totaal aantal terugmeldingen.

4. Één keer gevangen en dan weer voor langere tijd uit beeld

5. Deze vis ging 4 keer in een jaar in de fout

Terugmeldingspercentages en groei

De lichting projectspiegels uitgezet in december 2011 heeft inmiddels twee volle groeiseizoenen achter de rug. Het afgelopen jaar leverde deze lichting 28 meldingen van 19 unieke vissen. Dit past in het landelijke beeld dat pas uitgezette vissen in ongeveer het eerste jaar vrij makkelijk vangbaar zijn, maar daarna snel wijzer worden en zich qua vangbaarheid vergelijkbaar gaan gedragen met oudere vissen. Van de 19 vissen zijn er 7 van de uitzetting op TK1, 8 van de uitzetting op TK2 en 4 van de uitzetting op TK3. Meerdere van deze vissen zijn intussen door sluizen gemigreerd, kijken we naar de vangstlocaties dan zijn er 6 op TK1 gevangen, 11 op TK2 en 2 op TK3.

De gemiddelde groei over deze meldingen bedraagt ongeveer 4,1kg. Hierbij dient vermeld te worden dat sommige vissen na één groeiseizoen gemeld zijn in het begin van 2013, terwijl anderen aan het eind van 2013 twee volle groeiseizoenen gehad hebben. Een meting van alle uitgezette vissen op een vast moment is nou eenmaal niet mogelijk. De grootste groeier tot nu toe groeide 7,4kg en is met 9,2kg tevens de grootste tot nu toe gemelde projectspiegel. De minst gegroeide vis groeide 2,5kg in gewicht. Hier dient bij vermeld te worden dat deze vis begin 2013 gevangen werd en dus maar één groeiseizoen gehad had.

Voor de lengtegroei zijn er helaas wat minder gegevens, omdat veel karpervissers hun vissen niet opmeten. Van 8 van de gemelde vissen is de lengte bekend, de lengtegroei bedraagt gemiddeld 25 centimeter. De grootste lengtegroeier groeide 34cm, de kleinste slechts 12cm.

Procentueel gezien is in 2013 iets minder dan 10% van de eerste lichting vissen teruggemeld. Van de 19 gemelde vissen zijn er 8 niet eerder gemeld, oftewel 42%. De overige 11 vissen werden minimaal één keer eerder gevangen in 2012.

Totaal zien de terugmeldpercentages van de eerste lichting er nu als volgt uit:

Stuwvak	Aantal unieke meldingen	Aantal uitgezette vissen	Terugmeldingspercentage
TK1	25	153	16%
TK2	16	30	53%
TK3	6	24	25%

Hoewel het terugmeldpercentage een indruk kan geven van de overleving van een lichting zijn er zeker ook kanttekeningen bij te plaatsen. Een verklaring voor het verhoudingsgewijs lage percentage op TK1 kan de grotere oppervlakte zijn, waarbij sommige delen veel minder bevestigd worden. Een projectspiegel die op zo'n stuk kanaal rondhangt wordt waarschijnlijk niet gevangen. Daarnaast valt niet uit te sluiten dat een kleiner percentage van de vissers consequent zijn vangsten meldt. Voor TK2 geldt dat zowel de hengelruk, als de bereikbaarheid van de stekken als de meldingsbereidheid onder de vissers hoog is. Om deze

redenen geven de terugmeldingen van dit stuk het beste beeld van wat er daadwerkelijk rondzwemt.

6. Goede bereikbaarheid, hoge hengeldruk

De tweede lichting, uitgezet in maart 2013, was het afgelopen jaar verantwoordelijk voor het grootste deel van de terugmeldingen. De eerste terugmelding van deze lichting kwam al een kleine 20 uur na uitzetting, waarbij de vis ook nog ongeveer 4km gezwommen had.

10

7. Nog geen 20 uur na uitzetting kwam de eerste melding al

Terugmeldpercentages lichting 2:

stuwvak	Aantal vissen teruggemeld	Aantal vissen uitgezet	Terugmeldpercentage
TK1	15	131	11%
TK2	13	26	50%
TK3	8	21	38%
Totaal	36	178	20%

Totaal kwamen het afgelopen jaar 44 meldingen van 36 unieke vissen van lichting 2 binnen. Het terugmeldpercentage komt daarmee op 20%, vergelijkbaar met de eerste lichting in 2012. Omdat deze vissen nog maar één groeiseizoen rondzwemmen en de meldingen verspreid over dat seizoen komen heeft het nog niet zo veel zin om te kijken naar groeigemiddelden over al deze meldingen. In de maanden november en december zijn 7 vissen van deze lichting gemeld, deze vissen, groeiden gemiddeld 3,3kg bij 14 cm. Ook de in de zomer gemelde vissen lieten een duidelijke groei zien, dus tot nu toe zijn ook voor deze lichting de vooruitzichten goed.

8. In één groeiseizoen groeide deze vis 3,7kg bij 14cm

Ook van lichting 3 is de eerste vis al gemeld, dit keer 5 dagen na uitzet. Toeval of niet, maar deze vis werd gevangen door dezelfde visser die ook de eerste melding van lichting 2 deed.

Beloningsysteem terugmeldingen

Vanaf het begin van het project heeft De KSN regio Oost geprobeerd om het terugmelden van gevangen projectspiegels aan te moedigen door daar enige beloning tegenover te stellen. In eerste instantie ging het hierbij om een waardebon ter waarde van € 20 voor elke 20ste terugmelding. Na 100 terugmeldingen is besloten dit systeem te veranderen, omdat het niet naar tevredenheid leek te werken. De beloning voor de meldingen was misschien te klein, daarnaast ging er veel tijd in zitten voor de vrijwilligers om voor elke uitreiking weer contact op te nemen met sponsors en een middag of avond uit te trekken om bij deze uitreiking aanwezig te zijn.

Het nieuwe systeem is even simpel als doeltreffend, voor elke terugmelding krijgt de terugmelder een gratis lot voor de tombola op een van onze meetings. Door dit systeem wordt elke terugmelding beloond in plaats van alleen de 20ste, daarnaast maken melders nu kans op echt grote prijzen. De hoofdprijs van onze tombola kan bijvoorbeeld een rubberboot of een radiografisch bestuurbare voerboot zijn. Naast de kans op een grote hoofdprijs moedigt dit systeem de melders aan om de meetings te bezoeken en de bezoekers om hun vangsten te melden. Een win-win situatie dus.

Bijzondere meldingen

Elk jaar zijn er wel een aantal meldingen die wat extra opvallen. Onder dit kopje worden een aantal van deze meldingen gepresenteerd.

12

Deze vis, van de eerste lichting, werd voor het eerst gemeld in april 2013. De deuk in de flank was bij uitzet nog niet aanwezig. Heeft hij een aanvaring gehad? Ondanks deze opgelopen schade groeide de vis prima: 4kg bij 24cm in één groeiseizoen.

Deze vis wist gedurende de zomer van 2013 tussen twee meldingen door 3kg aan te komen en was met 9kg op dat moment de grootste terug gemelde projectspiegel.

Deze vis zwom in één nacht van de ene kant van TK2 naar de andere kant, heeft daar waarschijnlijk deelgenomen aan de tweede paaironde van het jaar en wist en passant af te vallen van 3,6kg naar 2,9kg. Dergelijke fluctuaties in gewicht zijn niet ongewoon, maar de snelheid waarmee het hier gebeurde is wel opmerkelijk.

Migratie

Sluismigraties zijn op het TK redelijk normaal. Hoewel vissen niet op dagelijkse basis de sluizen passeren en velen zelfs hun hele leven op hetzelfde stuwvak zullen slijten, zijn er genoeg gevallen bekend van vissen die een of meerdere sluizen gepasseerd hebben. Ook bij projectspiegels hebben we dit in het eerste jaar al kunnen zien. Dit jaar valt op dat er geen enkele sluismigratie van TK1 naar TK2 is gezien onder de pas uitgezette vissen. Van de eerste lichting zijn er in het eerste jaar na uitzet wel meerdere sluismigraties geweest. Bij de eerste uitzetting werden de TK1 vissen op een kleine 5km afstand tot de sluis uitgezet. De tweede lichting is uitgezet op ruim 20km afstand van de sluis bij Delden. De derde lichting werd weer vrij dicht bij de sluis uitgezet, maar het is nog te vroeg om hier wat over te kunnen zeggen. Als het wel of niet optreden van sluismigraties simpelweg een kwestie van afstand tot de sluis bij uitzetting is, dan zou er komende winter weer in Goor uitgezette vis in Hengelo gevangen kunnen worden.

Toeval valt echter ook niet uit te sluiten, er is geen enkele garantie dat een vis die door een sluis gezwommen is ook gevangen en gemeld wordt.

Tussen TK2 en TK3 is wel een uitwisseling geweest, er is één in Enschede uitgezette vis gevangen in Hengelo en omgekeerd is er een in Delden uitgezette vis gevangen in Enschede.

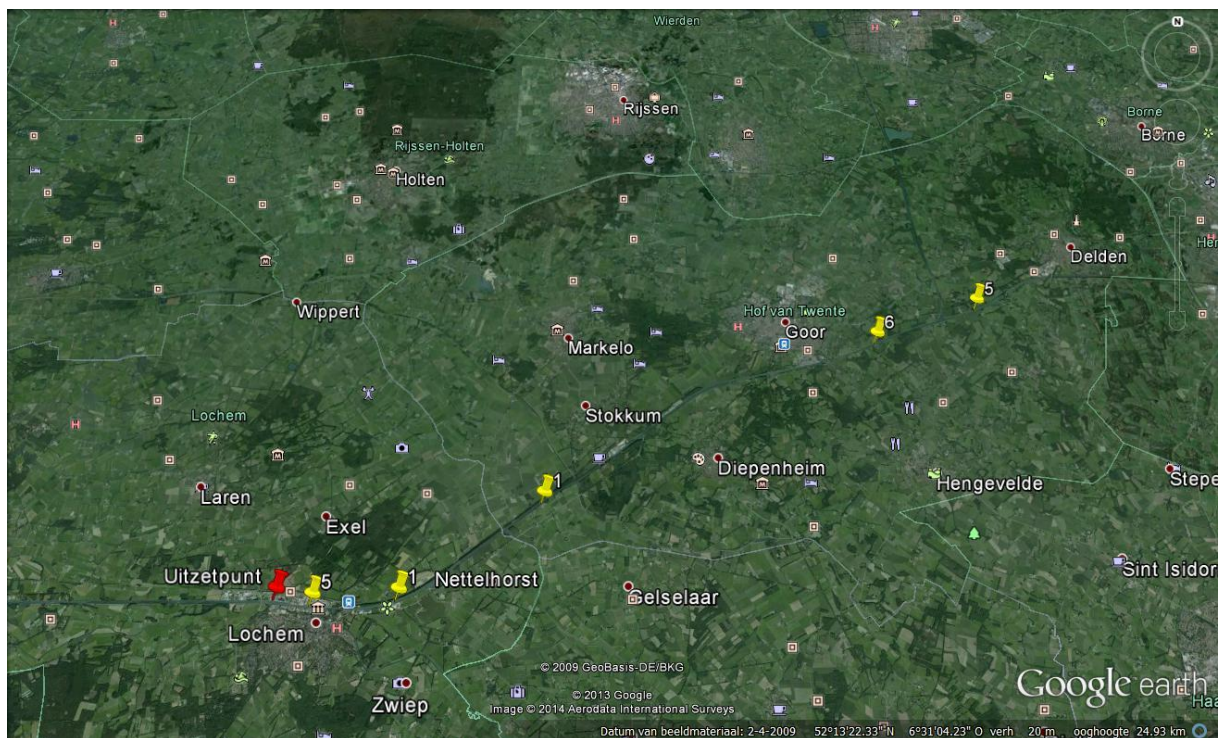

9. Uitzet in Delden, gevangen in Enschede

Afgezien van de sluismigraties laten de vissen op TK2 en TK3 weinig bijzonders zien op migratiegebied, door de beperkte lengte van deze stuwvakken. Op TK2 is er een vis twee keer gemeld in twee dagen met 4km tussen beide vangstplaatsen. Een goed voorbeeld van migratie op een kort stuwvak, maar geen ongebruikelijke afstand voor een karper om af te leggen.

Migratie op TK1 is niet altijd makkelijk te volgen, omdat lang niet alle melders een vangstplaats bij de melding geven. Zeker is dat er relatief veel meldingen uit het druk beviste stuk tussen de sluis bij Delden en Goor komen, vanaf het uitzetpunt 15 tot 20 km verderop. Daarnaast zijn er vangstberichten van projectspiegels in de buurt van Almelo, maar het bewijs in de vorm van foto's ontbreekt helaas. Aannemelijk is dat het grootste deel van de uitgezette vissen zich uiteindelijk over het hele stuwvak gaat verspreiden.

In 2012 werd er geen enkele projectspiegel ten westen van Goor gevangen, voor de regio Oost reden genoeg om de tweede uitzetting in Lochem te laten plaatsvinden. In 2013 zijn er wel projectspiegels gemeld in de omgeving van Lochem. Opmerkelijk is het ontbreken van meldingen op de zijtak Almelo. Aangezien er van dit gebied wel mondelinge meldingen, maar geen foto's zijn zal De KSN regio Oost zich meer inspannen om ook uit deze omgeving meldingen te krijgen.

10 Overzicht migratie op TK1

Vooruitblik

Met drie succesvolle uitzettingen achter de rug en nog twee te gaan blikken we vooruit. Op donderdag 16 januari is in een openbare ledenvergadering gesproken over de mogelijkheden qua leveranciers voor de laatste twee uitzettingen. Ondanks dat de vissen van de afgelopen jaren er gezond uit zien en snel groeien zou wat meer variatie in beschubbingstypen gewenst zijn. Hoewel de laatste twee uitzettingen op dit gebied beter scoren dan de eerste, is het nog zeker niet zalmakend. Daarnaast verzoeken veel vissers of er ook een deel schubkarpers uitgezet kan worden. Ook hiervoor worden voor de laatste twee uitzettingen de mogelijkheden bekeken.

De vierde uitzetting zal plaatsvinden in de winter 2014/2015, de vijfde in de winter 2015/2016. In januari 2015 zal er wederom een rapportage verschijnen over de resultaten van 2014.

De centrale locatie voor de 4de uitzetting zal gekozen worden op de zijtak Almelo, om zo de vis op TK1 toch enigszins te blijven spreiden. Of gespreid uitzetten nodig is om de vis verspreid over het stuwvak te krijgen is maar de vraag, maar hierin wordt het zekere voor het onzekere genomen.

De groei van de uitgezette vissen op het Twentekanaal is tot nu toe redelijk vergelijkbaar met die bij andere Spiegelkarperprojecten op open wateren en laat zien dat de vissen in elk geval meer dan genoeg voedsel kunnen vinden op het TK.

Dankwoord

De KSN regio Oost is enorm trots op het SKP Twentekanaal, maar ondanks de grote inzet van de vrijwilligers van de KSN regio Oost kunnen wij dit project niet alleen uitvoeren. Een woord van dank is dan ook op zijn plaats voor iedereen die dit project een warm hart toedraagt.

Allereerst willen wij graag Rijkswaterstaat en Sportvisserij Oost Nederland bedanken voor het verlenen van de nodige toestemmingen om dit project uit te mogen voeren. Daarnaast is een extra woord van dank op zijn plaats voor Sportvisserij Oost Nederland die 200 kg karper voor het SKP Twentekanaal gesponsord heeft. Er was oorspronkelijk sprake van dat deze hoeveelheid vis op Het Rutbeek zou worden uitgezet, een water dat vanuit het oogpunt van de lokale vissers eerder te veel dan te weinig karper bevat. Door snelle bemiddeling van De KSN regio Oost en Sportvisserij Oost Nederland is besloten om een twintigtal vissen op Het Rutbeek uit te zetten en de overige vissen ten goede te laten komen aan het SKP op het Twentekanaal, als onderdeel van de geplande 390 kg.

Daarnaast willen wij graag alle vrijwilligers bedanken die zich hebben ingezet bij de uitzettingen, zonder flink wat helpende handen zouden de uitzettingen in deze vorm niet mogelijk geweest zijn. Ook bedanken we iedereen die een of meer projectspiegels heeft teruggemeld, zonder terugmeldingen zou dit rapport en het evalueren van de uitzettingen niet mogelijk zijn.

Ook zonder onze sponsors, waarvan er vele elk jaar weer in bijdrage leveren, zou dit project niet mogelijk zijn geweest. Vis uitzetten kost nu eenmaal geld en dankzij jullie steun heeft de regio Oost dit elk jaar weer bij elkaar weten te brengen.

Bedankt allemaal!

De Karper Sportvisserij Nederland regio Oost

Sjoerd Groot

Christian Hummelink

Emil Molzer

Jochem Overdijk

Daaf Wolters

Mark Zelle

Sponsoren